

Arnštam L. O.: Mejerholjd i muzika
Kaplan E. J.: Reditelj i muzika
Martinčević-Lipovčan J.: Deveti dani hrvatske glazbe
Kapko-Foretić Z.: S onu stranu etabliranog
Polić B.: Skrjabin u Grazu ili neprotokolarnost suvremenog protokola
Midžić S.: Znanstveni skup u povodu 75-godišnjice Pavla Markovca

Broj 2 1979:

Marjanović M.: Fragment o metodama snimanja muzike
Bernstein L.: Neodgovoreno pitanje IV x x x Izdavačka djelatnost u oblasti glazbe u SR Hrvatskoj
Peričić V.: Petar Ozgijan
Kelemen M.: Apocalyptica
Parać F.: Vuk Kulenović: »Ikar« za orkestar
Veselinović M.: Nokturno za gudače Petra Ozgijana
Martinčević-Lipovčanin J.: Iz zagrebačke glazbeno-scenske sezone 1978/79
Stefanović I.: Improvizacija i interpretacija
Belamarić J.: Muzička zima u Rimu
Gligo N.: Nova glazba u Donaueschingenu
Lück R.: Witten 1979

GRLICA:

Letnik XXI, štev. 1-2/79.

Rijavec A.: Dosežki slovenske mladinske zbrovske glasbe
Loparnik B.: Spodbude in razmislek
Njirić N.: Pomembno mesto glasbeni vzgoji na Hrvatskem
Slosar M.: Branko Kljun
Glazbeni prilog:
Šček B.: Kdo drevje kljuje?
Šček I.: Zima srebrna
Šček I.: Če Andreja joka
Gobec R.: Postoj, kurirček
Adamić E., Jež J.: V Ljubljano bom pisala
Jež J.: Orjemo, orjemo
Močnik J.: Roža krvava
Vremšak S.: Marko skače

CERKVENI GLASBENIK:

Leto 72 (1979) št. 4-6

Nadrah A., Tomc M., Medvešček S.: Nova pesmarica Cerkvene ljudske pesni
Oražem F.: Kristusova navzočnost u liturgičnih opravilih
Trošt J.: Kompozicijsko tehničke lastnosti skladb objavljenih v CG (II)

Leto 72 (1979) št. 7-9

Oražem F.: Vloga ljudskega petja v bogoslužju
Nadrah A.: Pospešujemo petje cerkvenih ljudskih pesmi
Trošt J.: Kompozicijsko tehničke lastnosti skladb objavljenih u prilogah CG (III)

T.

ISPRAVAK

U »Sv. Ceciliji« br. 1-1979. na str. 7 u desnom stupcu red. 12. odozgo umjesto dr. Pavao Čulumović treba biti dr. Ljudevit Čulumović.

Molimo cijenjene čitaocce da uvažue ispravak.

PRIKAZI

Stanislav Tuksar:
HRVATSKI RENESANSNI TEORETIČARI
GLAZBE
Zagreb, 1978.

Razred za glazbenu umjetnost naše Akademije iz Zagreba, čiji je urednik izvredni član Ivo Supičić, izdao je koncem prošle godine knjigu od 130 stranica *Hrvatski renesansni teoretičari glazbe* mladog ali vrijednog i zapaženog naučnog radnika, tajnika Muzikološkog instituta Glazbene akademije u Zagrebu, Stanislava Tuksara. On se u ovom svojem radu pozabavio tekstovima šestorice autora čije je područje zanimanja bila i teorija glazbe. To su Federik Grisogono-Bartolačić, Franjo Petris, Pavao Skalić, Miho Monaldi, Nikola Vitov Gučetić i Faust Vrančić. Budući da je ovaj rad svojevrsan pionirski pothvat za razdoblje koje je uzeto u razmatranje, autor je morao biti na čistu s kriterijem izbora autora, sa svrhom rada i metodologijom istraživanja. U kriteriju izbora autora kao uzor poslužila mu je odlična Grmekova hrvatska medicinska bibliografija. Grmek je postavio pet uvjeta od kojih je dostatan pa i samo jedan da bi netko ušao u bibliografiju: 1. da je autor rodom iz Hrvatske ili podrijetlom Hrvat; 2. autor nije Hrvat, ali je živio i radio u Hrvatskoj; 3. autor je stranac, ali se u njegovu djelu nalaze podaci relevantni za problem koji se obrađuje; 4. djelo je objavljeno na hrvatskom jeziku; 5. djelo je tiskano na području koje obuhvaća odgovarajuća literatura. Sva šestorica obrađivanih autora zadovoljavaju prvi uvjet da su ili podrijetlom ili rođeni u Hrvatskoj iako su sva svoja djela objavili u inozemstvu (Venecija, Bazel i Ferrara). Trojica od njih veći dio života proveli su u različitim sredinama: Grisogono, Gučetić i Monaldi; samo za dvojicu od šestorice mogli bismo reći da su više kompilatori nego samostalni radnici: Grisogono i Skalić, dok ostala četvorica donose i sasvim specifične novosti od kojih su Monaldijeve i Petrisove od trajne vrijednosti u razmjerima širim od nacionalnih. Spomenimo ovdje da ovaj Tuksarov rad pokazuje da se otkriće ove šestorice glazbenih teoretičara može shvatiti kao posredan dokaz da je u cjelini hrvatske renesansne kulture glazba imala čvršće mjesto od onoga koje se dosad pretpostavljalo, i on drži da bi njegov rad bio možda tek početak i da bi trebao dati impuls u smislu pojačanja napora u pravcu istraživanja konkretnih glazbenih materijalija, tj. skladbi naših renesansnih autora čiji se broj za sada svodi na četvoricu: Bosniensis, Antico, Patricij i Skjavečić. I nama i autoru ovoga rada je jasno da se, po svojoj prilici, broj naših glazbenih teoretičara ne iscrpljuje ovom šestoricom. Kao što su neki od ovih autora, moglo bi se reći, posve slučajno i posredno otkriveni i kao glazbeni teoretičari, tako će, vjerujemo, proučavanje naše pisane baštine, koja u svom naslovu nema ničega što bi upućivalo na glazbu, otkriti da se tu ipak nešto i takva nalazi i kadikad vrlo vrijedna. Tuksara ovdje treba posebno pohvaliti što je u tražanju za novim ili za potvrdu i provjeru nekog — pa i naoko sitnog detalja — mnogo putovao i konzultirao gotovo sve naše i mnoge evropske knjižnice. Kod čitanja svake od ovih šest zasebnih cjelina vidimo da je autor dao prednost, kako i sam kaže, intenzivnim pred ekstezivnim načinom istraživanja i da dimenzije takve orijentacije variraju od autora do autora. On je, npr. obradio u cijelosti pronađeni materijal, kojega i nije tako mnogo, kod Grisogona i Vrančića, dok je kod ostalih autora usredotočio pozornost na tek pojedina pitanja iz poznatih tekstova koji se odnose na glazbu, tako da je Tuksar stvarno ostavio daljnem istraživanju vrata širom otvorena.

Vrlo bi zanimljivim bilo o svakom od ovih autora nešto reći. Ograničimo se na osnovne podatke o kojima je u ovoj knjizi riječ.

FEDERIK GRISOGONO-BARTOLAČIĆ (Zadar 1472. — Zadar 1538.), objavio je u Veneciji 1507. traktat *Speculum astronomicum*. Jedno poglavlje te knji-

ge nosi naslov *De Musica integritate*. U njemu se radi o pitagorejskoj kozmologiji i mistici brojeva, o brojčanom i akustičkom problemu intervala, u čemu Grigono slijedi pitagorejski konzervativizam, dok je s druge strane platonist u shvaćanju dijela glazbene teorije u kojem je glazba zasebna i nepropustiva disciplina, pretpostavka za opću kozmologiju.

PAVAO SKALIĆ (Zagreb 1534? — Gdansk 1575.), vrlo zanimljiva ličnost, avanturist. U Bazelu objavljuje 1559. *Encyclopaediae... Epistemon*. Tuksar analizira *Discursus Harmonicus* iz tog djela. Skalić je pod jakim utjecajem Platona, Aristotela i Ficina, i u duhu humanista raspravlja o teoriji efekta glazbene harmonije, harmoniji sfera pod formom opisa kvalitete glasova koje emitiraju planeti te o mnogovrsnim odnosima, npr., udaljenosti i kretanja tih planeta, itd.

FAUST VRANČIĆ (Šibenik 1551. — Venecija 1617.) u Veneciji je izdao 1595. *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum*. Analizom rječničkog fonda Tuksar je ustanovio da se nalaze 54 latinska termina iz glazbene sfere kojima odgovaraju 43 hrvanska ekvivalenta...

FRANJO PETRIS (Cres 1529. — Rim 1597.) ostavio je bogat opus. U djelu *Della Poetica* (Ferrara 1586.) raspravlja o teoriji literature, glazbe i poezije. Tu je posebno zanimljivo njegovo dešifriranje grčke glazbene notacije. Možda je on u tome prvi i najtočniji. Drugovao je s članovima Camerate a dobro je poznao grčku kulturu i jezik.

MIHO MONALDI (Dubrovnik 1540. — Dubrovnik 1592.), pjesnik, filozof i matematičar, ostavio nam je jedan od rijetkih sustava filozofije umjetnosti u svom posthumnom djelu *Irene, ovvero della bellezza* (Venecija 1599.), u kojem je jedno poglavlje posvećeno estetici i glazbenoj teoriji u čemu se Monaldi predstavlja vrlo originalnim autorom, a u terminologiji se približava suvremenom lingvističkom strukturalizmu, ili ovaj njemu...

NIKOLA VITOV GUČETIĆ (Dubrovnik 1549. — Dubrovnik 1610.), filozof i političar, u dva svoja djela koja su objavljena u Veneciji *Governo della famiglia* i *Dello stato delle Republiche* donosi interesantne elemente o teoriji glazbenog odgoja u duhu aristotelizma i mnogo zanimljivih podataka o karakteru stare dubrovačke glazbe.

Uistinu je zanimljivo znati čime su se sve bavili našijenci. Ostajemo im dužni: iznijeti ih na svjetlo dana i tako osvjetliti lice njima i narodu svome na čemu Stanko Tuksar, uz ostale, ozbiljno radi i evo uradio je i ovom svojom knjigom.

Petar Zdravko BLAJIĆ

BILTEN DSH — nova serija — broj 1, srpanj 1979.

U uvodniku Biltena DSHa »Uz naš prvi broj« urednik nam se predstavio t. j. iznio cilj biltena: »Dan... mi, članovi Društva skladatelja Hrvatske... znamo jedni o drugima zaista premalo. Zato i pokrećemo ovaj glazbeni mjesečnik da jedni druge upoznamo i doznamo što radimo te informiramo o svemu što se kod nas i u svijetu na glazbenom polju zbiva.«

Prvi broj odmah prilazi ostvarenju svoga cilja te izvještava o trima praižvedbama B. Papandopula. — 5. lipnja 1979. na osječkom »Anale komorne opere i baleta« izvedena je njegova nova opera *Kentervilski duh* koja je doživjela veliko priznanje publike i kritike. — 20. lipnja u velikoj dvorani »V. Lisinski« u Zagrebu slušali smo praižvedbu kantate-oratorija *Cre-do* za sole, recitativ i zborove uz simfoničare RTZ. — 10. srpnja pjev. zbor i Bratislavski filharmonija izveli su njegov »Osorski misterij«.

U društvenim vijestima DSHa doznajemo za nove komisije te njihove voditelje i članove. Prvi plenum DSH na godišnjoj skupštini 11. lipnja izabrao je voditelje sekcija: ozbiljne glazbe A. Markovića, zabavne glazbe St. Mihaljinca i za sekciju muzikologa i glazbenih pisaca J. Juračića. Nagrade »Vladimir Nazor«

dobili su naši skladatelji i glazbeni pisci Br. Sakač i N. Devčić.

Bilten donosi i odulju reportažu o 10. jubilarnom Biennalu suvremene glazbe u Zagrebu. Zanimljiva je rasprava o oportunisti »Urbofesta« i vrijednosti djela izvedenih na Biennalu.

U nakladi DHS »Ars Croatica« izašao je četvrti album za glas i glasovir s djelima naših autora u povodu 30. obljetnice DHSa (1945—1975). Prvi dio obuhvaća 50 skladbi zabavne glazbe (urednik M. Kincl) a drugi dio 35 skladbi ozbiljne glazbe (urednik A. Marković).

TRIBINE DANA HRVATSKE GLAZBE u 1979. godini. Prva je održana 26. travnja a bila je posvećena 70. godišnjici života i rada J. Andreisa. O životu i radu J. Andreisa veoma su iscrpno i zanimljivo govorili književnik S. Vereš i K. Kos. Iznosili su zanimljive zgode i crtice iz njegova naučnog i bogatog života i susrete s glazbenicima Toscaninijem, Sternom, Stravinskim itd. Na završetku je uzeo riječ sam slavjenik. Posebno se osvrnuo na zbirku svojih članaka koji su u tisku. — Druga je tribina bila 7. lipnja na temu »Razvoj baleta u Hrvatskoj od 1945. do danas«. Predavanja je održala naša primabalerina i koreograf Maja Bezjak. Poslije predavanja razvila se zanimljiva i oštra polemika. Govorio je i naš baletni skladatelj K. Fribec. — Na trećoj tribini 14. lipnja izvedene su skladbe J. Dečija na stihove D. Domjanića. Uz glasovirsku pratnju V. Ramušćaka otpjevali su 20 skladbovsku pratnju V. Ramušćaka otpjevali su 20 skladbi: Iva Ranj-Simonišek, sopran; Angelita Gjadrov, riton. O koncertu i skladbama kritika se veoma povoljno izrazila.

Bilten bilježi i nekoliko noviteta zabavnih melodija, jubilarni 25. festival »Zagreb« 79., te 20. međunarodni JAZZ-FESTIVAL u Ljubljani i datume ljetnih zabavnih festivala.

Toplo pozdravljamo inicijativu DSH. Bilten će biti od velike informativne koristi svima: mladima, srednjima i starima. On će nas — Bilten — povezivati i tako ćemo moći pratiti rad i inicijative svih.

A. M.

CERKVENE LJUDSKE PESMI — LJUBLJANA 1978.

Nadbiskupski ordinarijat u Ljubljani izdao je novo crkvenu pjesmaricu, koja nosi naziv: *Cerkvene ljudske pesmi* — Priručnik za organiste k pjesmarici Hvalimo Gospoda — Ljubljana 1978. Pjesmarica sadrži 10 adventskih popijevaka s *Božičnom devetdnevnicom*, zatim 26 božičnih popijevaka — 17 korizmenih, 18 uskrasnih, 27 na čast Kristu, Duhu Svetom, Srcu Isusovu, Kristu Kralju, 5 pučkih misa i koralnu De angelis. Slijede psalmi za misu, aleluje i 6 raznih napjeva za Oče naš. U dijelu »Pesmi z neliturgičnim besedilom« sadrži ova pjesmarica 131 popijevku (misne, »darovanijske«, euharistijske), a na čast Mariji 85 popijevki i svetima 17. Slijede »zakramentalna opravila in slovesnosti« i popijevke za razne pobožnosti te litanije (98). Pjesmarica u indeksu ima 527 brojeva skladbi.

Treba istaknuti da je harmonizacija i popjevaka i psalma jednostavna, što je od velikog praktičnog značenja, jer sve skladbe mogu izvoditi i oni slovenski orguljaši koji vladaju osrednjom tehnikom sviranja. U odnosu prema slovenskoj crkvenoj pjesmarici tiskanog (1961. g. (*Cerkvena ljudska pesmarica* — Ljubljana 1961 — Izdanje: Zadruga katoliških duhovnikov FLRJ v Ljubljani), koja ima 175 brojeva u indeksu i 50 »odpeva pri litanijah«, ova nova pjesmarica ima dvostruko veći broj skladbi, što je za praktičkog crkvenog glazbenika od velike važnosti, jer može popijevke birati s obzirom na lokalne glazbene mogućnosti i ispuniti odnosno dopuniti repertoar crkvenih popjevaka prema liturgijskim potrebama.

Svim skladateljima čije su popijevke tiskane u ovoj pjesmarici čestitamo, napose uredniku glazbenog dijela E. Škulju i njegovim najbližim suradnicima M. Tomcu i J. Troštu.

T.